Podsumowanie wraz z uzasadnieniem Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko Projektu Programu ochrony środowiska dla miasta Radomia na lata 2021-2026 z perspektywą do roku 2030

Radom, 2020

1. Wstęp

Podstawę prawną do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko stanowią Dyrektywa nr 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.7.2001) oraz ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2020 poz. 283, z późn. zm.) – zwana dalej „ustawą".

Zgodnie z art. 55 ust. 3 ww. ustawy do przyjętego dokumentu załącza się pisemne podsumowanie zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych, a także informację, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione:

- ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko;
- opinie właściwych organów (regionalnego dyrektora ochrony środowiska, państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego, ministra właściwego do spraw środowiska);
- zgłoszone uwagi i wnioski;
- wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone;
- propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.

Dodatkowo zgodnie z art. 42 ust. 2 ww. ustawy organ opracowujący projekt dokumentu wymagającego udziału społeczeństwa dołącza do przyjętego dokumentu uzasadnienie zawierające informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa.

Przedmiotem oceny oddziaływania na środowisko był projekt Programu ochrony środowiska dla miasta Radomia na lata 2021-2026 z perspektywą do roku 2030 (zwany dalej „Programem").

2. Ramowy przebieg strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

Postępowanie w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przebiegało w czterech etapach:

- uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko z organami wymienionymi w art. 57 oraz 58 ustawy;

- sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko;
- uzyskanie wymaganych opinii;
- zapewnienie udziału społeczeństwa w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko.

3. Uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie

O wymagane uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie Urząd Miejski w Radomiu zwrócił się do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie oraz Mazowieckiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Warszawie pismami z dnia 28 lipca 2020 r.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie na podstawie art. 53 oraz art. 57 ustawy (Dz. U. 2020 poz. 283, z późn. zm.) pismem nr WOOŚ-III.411.197.2020.JD z dnia 27 sierpnia 2020 r. uzgodnił zakres Prognozy zgodnie z art. 51 i 52 ustawy podając również informacje dodatkowe, które powinny zostać zawarte w prognozie.

Mazowiecki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Warszawie pismem nr ZS.7040.354.2020 DB z dnia 27 sierpnia 2020 r. uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływana na środowisko zgodnie z art. 51 ustawy.

4. Sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko

Do przygotowania Prognozy oddziaływania na środowisko przystąpiono po przygotowaniu projektu Programu. Prognoza została opracowana zgodnie z art. 51 i 52 ustawy, a także z uzgodnionym zakresem z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Warszawie oraz Mazowieckim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Warszawie.

5. Uzyskanie wymaganych opinii

O wymagane opinie wystąpiono pismami z dnia 23 września 2020 r. do poszczególnych organów tj. Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie oraz Mazowieckiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Warszawie.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie w opinii z dnia 23.10.2020 r. (pismo znak: WOOŚ-III.410.629.2020.MW), zaopiniował przedłożony projekt dokumentu bez uwag.

Mazowiecki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Warszawie w opinii z dnia 14.10.2020 r. (pismo znak: ZS.7040.524.2020), zaopiniował przedłożony projekt dokumentu pozytywnie i bez zastrzeżeń.

6. Udział społeczeństwa w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko

Na procedurę zapewnienia udziału społeczeństwa w opiniowaniu projektu dokumentu, dla którego konieczność przeprowadzenia tej procedury określa ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2020 poz. 283, z późn. zm.) wskazuje art. 39 ww. ustawy. Określa on sposób oraz terminy niezbędne do przeprowadzenia ww. procedury.

Organ opracowujący projekt Programu Ochrony Środowiska, tj. Urząd Miejski w Radomiu działając na podstawie art. 39 ust. 1 oraz art. 54 ust. 2 ustawy podał do publicznej wiadomości informację o przystąpieniu do jego opracowania. Tym samym działając w myśl powyżej przytoczonych artykułów ustawy, przekazano projekt dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko do opiniowania i konsultacji społecznych.

Informacja o przystąpieniu do opracowania projektu Programu Ochrony Środowiska, ukazała się:

- na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Radomiu www.bip.radom.pl w zakładce „Ogłoszenia, komunikaty”,
- na tablicy ogłoszeń Wydziału Ochrony Środowiska i Rolnictwa Urzędu Miejskiego w Radomiu, ul. J. Kilińskiego 30,
- w prasie.

Uwagi do projektu można było składać w dniach od 20 października 2020 r. do 10 listopada 2020 r.:

- elektronicznie poprzez przesłanie uwag drogą e-mailową: konsultację@umradom.pl,

- w formie papierowej: miejsca w których można było złożyć wypełniony formularz:

- Biuro Rady Miejskiej ul. Rynek 1- po zgłoszeniu Strażnikowi Miejskiemu przy wejściu budynku,
- Biuro Obsługi Mieszkańca- złożenie wypełnionego formularza w urnie przy wejściu do Urzędu Miejskiego w Radomiu ul. Kilińskiego 30,
- Referat Komunikacji Społecznej i Promocji Miasta (pok. 104) ul. Żeromskiego 53- po zgłoszeniu Strażnikowi Miejskiemu przy wejściu budynku,
- Centrum Organizacji Pozarządowych ul. Struga 1.

- ustnie do protokołu (osobiście w Biurze Obsługi Mieszkańca pok. Nr 19 Urzędu Miejskiego w Radomiu w godz. 7:30-15:30 po umówieniu się z pracownikiem prowadzącym sprawę tel. 36 20 683).

Ze względu na sytuację epidemiologiczną, Zarządzeniem nr 1947/2020 Prezydenta Miasta Radomia z dnia 4 listopada 2020 r. zmieniającym Zarządzenie nr 1877/2020 Prezydenta Miasta Radomia z dnia 13 października 2020 r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych na terenie miasta Radomia

w celu zebrania opinii i uwag dot. projektu „Programu ochrony środowiska dla miasta Radomia na lata 2021-2026 z perspektywą do roku 2030" wraz z prognozą oddziaływania na środowisko Programu ochrony środowiska dla miasta Radomia na lata 2021-2026 z perspektywą do roku 2030, odwołano spotkanie z mieszkańcami, które miało odbyć się 5 listopada 2020 r. o godz. 16:00 w Urzędzie Miejskim w Radomiu (sala 114).

W ramach konsultacji społecznych oraz w trybie przewidzianym w ustawie z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko nie zgłoszono uwag i wniosków do projektów dokumentacji.

7. Podsumowanie i wnioski z przebiegu postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

7.1. Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko

Zgodnie z metodyką Prognozy na obszarze objętym opracowaniem oceniono szczegółowo możliwe oddziaływania wszystkich obszarów interwencji przewidzianych do realizacji w ramach Programu na poszczególne elementy środowiska.

Przy ocenie wykorzystano wypracowane kryteria oceny oddziaływania uwzględniające stan i największe problemy środowiska na terenie Gminy Miasta Radomia, możliwe oddziaływania i charakterystykę projektów, które mogą być wsparte przez Program oraz cele dokumentów strategicznych międzynarodowych, krajowych, regionalnych i lokalnych.

Realizacja działań w większości będzie miała ***pozytywny wpływ na środowisko***, będą one bezpośrednio wpływać na poprawę jakości środowiska poprzez działania z zakresu wdrażania narzędzi podnoszących efektywność zarządzania środowiskiem, wymiany źródeł ciepła na ekologiczne, integracji publicznego transportu zbiorowego, modernizacji i zakupu nowoczesnego proekologicznego taboru dla publicznego transportu zbiorowego, ograniczania zużycia wody, zwiększania efektywności oczyszczania ścieków, ograniczania presji antropogenicznej na jakość wód, zwiększania retencji, usprawnienia funkcjonowania gospodarki odpadami, zwiększania lesistości, wprowadzanie do mpzp zapisów uwzględniających zagadnienia zakresu ochrony środowiska, edukacji ekologicznej i wielu innych działań zaproponowanych w Programie.

Wyznaczono także działania, które będą ***potencjalnie oddziaływać na środowisko***, a obejmują, m.in. działania w zakresie termomodernizacji budynków, modernizacji, rozbudowy i budowy infrastruktury liniowej, w tym dróg, budowy, rozbudowy i modernizacji instalacji OZE, budowy ścieżek rowerowych, obiektów przeciwpowodziowych. Nie będą to jednak działania prowadzące do degradacji istniejących ekosystemów.

8. Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko

Zgodnie z przepisami zawartymi w ustawie ooś, z rozdziału 3, działu VI dotyczącego postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku projektów polityk, strategii, planów i programów, opracowywany dokument nie będzie powodował oddziaływania transgranicznego.

Przewidziane w ramach dokumentu działania będą mieć przede wszystkim pozytywny wpływ na jakość środowiska na terenie Gminy Miasta Radomia. Zasięg oddziaływania działań inwestycyjnych zawartych w Programie, będzie ograniczony do terenu Gminy Miasta Radomia i nie będzie oddziaływać na kraje sąsiadujące. Wobec powyższych wniosków, nie stwierdzono konieczności poddania projektu Programu procedurze transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.

9. Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu

Realizacja działań przewidzianych w Programie wymaga stałego monitorowania oraz odpowiedniego reagowania w przypadku, gdy pojawiają się rozbieżności pomiędzy zakładanymi rezultatami, a stanem rzeczywistym. Ocena wdrażania założeń Programu opiera się na zestawie określonych wskaźników systematycznie monitorowanych i sprawozdawanych. Powinno to zapewnić stałą kontrolę jakości zarządzania środowiskiem i realizacji inwestycji oraz pozwolić na regulowanie działalności podmiotów, poprzez sprawniejsze funkcjonowanie systemu wydawania decyzji, udzielania zezwoleń i egzekucji.

W Programie zaproponowano wskaźniki ilościowe i jakościowe, pozwalające na określenie stopnia realizacji poszczególnych działań. Dla każdego wskaźnika określono - zależnie od obszaru interwencji - jego wartość w roku bazowym oraz źródło danych o wskaźniku.

Przepisy wynikające z ustawy prawo ochrony środowiska nakładają obowiązek sprawozdawczy na organ, który przyjmuje i realizuje program ochrony środowiska (co dwa lata od przyjęcia Programu powinien być sporządzony raport z jego realizacji).

Należy zaznaczyć, że jednym z głównych problemów w skutecznym zarządzaniu jakością środowiska jest niespójność danych pochodzących z różnych źródeł oraz często brak ujednoliconej metodyki pozyskiwania danych środowiskowych, co przekłada się także na realizację poszczególnych działań zawartych w Programie.

10. Uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych

Przedsięwzięcia proponowane do realizacji w ramach Programu, ze względu na swoje przeznaczenie i cele oraz wywierane skutki, będą miały zdecydowanie pozytywny wpływ na środowisko oraz zrównoważony rozwój Gminy Miasta Radomia. Rozwiązania alternatywne dla inwestycji poprawiających walory środowiskowe nie mają uzasadnienia zarówno z formalnego jak i ekologicznego punktu widzenia. Ponadto zarówno projekt Programu jak i prognoza mają charakter strategiczny. Ze względu na brak podanych lokalizacji dla wielu projektów, nie istnieją możliwości precyzyjnego określenia rozwiązań alternatywnych dla poszczególnych działań, ponieważ skutki środowiskowe podejmowanych inwestycji w dużej mierze będą zależne od lokalnej chłonności środowiska lub od występowania w rejonie realizacji przedsięwzięcia, tzw. obszarów wrażliwych. Istotne będzie dokładne rozpoznanie tych warunków na etapie przygotowania poszczególnych projektów.

Należy zauważyć, iż ww. inwestycje potencjalnie negatywnie oddziałujące na środowisko z uwagi na swój charakter podlegać będą procedurze oddziaływania na środowisko, w której szczegółowo analizowane będzie oddziaływanie na poszczególne komponenty środowiska. Wydanie odpowiednich pozwoleń i decyzji będzie wiązało się także ze wskazaniem działań minimalizujących lub kompensujących dla konkretnych projektów.

W przypadku realizacji zaproponowanych w Programie działań mogących negatywnie oddziaływać na środowisko proponuje się zastosować rozwiązania alternatywne. Warianty alternatywne należy rozważyć w taki sposób, aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko. Jako warianty alternatywne przedsięwzięcia można rozważać:

- warianty lokalizacji - dobrze przemyślany wybór lokalizacji inwestycji, uwzględniający lokalne uwarunkowania, walory przyrodnicze i uciążliwości dotykające mieszkańców (hałas, spaliny);
- warianty konstrukcyjne i technologiczne;
- na etapie projektowania należy uwzględniać potrzeby oraz skutki środowiskowe (w fazie realizacji i eksploatacji inwestycji);
- podczas realizacji przedsięwzięć wprowadzanie odpowiednich zabezpieczeń dotyczących stosowanego sprzętu i placu budowy, w szczególności dotyczy to lokalizacji w obszarach chronionych oraz osiedlach mieszkalnych;
- stosowanie możliwie najkorzystniejszych dla środowiska technologii, materiałów, rozwiązań konstrukcyjnych;
- warianty organizacyjne;
- skrócenie do minimum najbardziej uciążliwych prac;
- dostosowanie terminów prac do terminów rozrodu, wegetacji, okresów lęgowych, hibernacji;
- wariantu niezrealizowania inwestycji, tzw. „opcja zerowa”.

Ustawa ooś wprowadziła obowiązek przeanalizowania wariantu, w którym zakładamy brak wprowadzania jakichkolwiek zmian (zaniechanie realizacji inwestycji, czy brak realizacji założeń ocenianego dokumentu), tzw. opcja zerowa. Wariant niezrealizowania inwestycji nie oznacza, że nic się nie zmieni, ponieważ brak realizacji inwestycji może także powodować negatywne konsekwencje środowiskowe.

Precyzyjne rozwiązania alternatywne powinny być wskazane na etapie procedury oddziaływania na środowisko poszczególnych projektów. W Programie nie ma informacji technicznych, które pozwoliłby na przeprowadzenie skutecznej analizy wariantów alternatywnych w odniesieniu do planowanych przedsięwzięć.